

Veress Gábor: „A minőség és megbízhatóság élő klasszikusainak klub”-ja
Interjú Dr. Veress Gábor professzorral
Minőség és Megbízhatóság, 2013 (5), 256-260.

Dr. Veress Gábor professzor előadásához kapcsolódó, interjú formájú MM cikk javasolt kérdései

Bevezetés

2010-ben az EOQ-MNB Megbízhatósági Szakbizottsága elhatározta, hogy folyamatos bővítéssel létrehozza „A minőség és megbízhatóság élő klasszikusainak klub”-ját. A klubba egy bemutatkozó előadás megtartása útján lehet bekerülni. Az előadásra a mindenkori májusi szakbizottsági ülésünkön kerül sor. Az előadás megtartására alkalmanként felkérünk az adott szakterületen elismerten eredményes kollégát, megkérve hogy foglalja össze, hogyan került kapcsolatba a minőség és a megbízhatóság tárgykörével, és adjon tájékoztatást addigi élete teljes szakmai tevékenységéről. Célunk az, hogy megismerjük az előadó teljes életművét.

Az eddigiek során a klubba felvételt nyert:

- dr. Lajtha György professzor, a BME címzetes egyetemi tanára
- dr. Balogh Albert†, a BME Mérnöktovábbképző Intézet korábbi címzetes egyetemi tanára
- Földesi Tamás az EOQ MNB doyenje
- Bányainé dr. Sándor Julianna†, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Matematika és Informatika Tanszékének korábbi docense
- Bordács Miklós és Házkötő Béla mérnökök, akik az iparban és a hírközlési hatósági munka területén szolgálták a minőség és megbízhatóság ügyét

A klubba felvételt nyert klasszikusok meghívottjai a mindenkori májusi klubnapnak. Idén **dr. Veress Gábor** professzor, a MTESZ elnöke volt a klub vendége, azaz idén Ő nyert felvételt a klubba. Vele készített interjút **Nándorfiné dr. Somogyvári Magdolna**, a Megbízhatósági Szakbizottság elnöke.

Kérdések

Tekintsük át pályájának főbb mérföldköveit!

1. Első végzettségként a vegyész-mérnöki diplomát szerezte meg, és első munkahelye a Gyógyszerkutató Intézet volt, ahol megismerkedett a kutató munkával, annak speciális jellegével. Jó belépőül szolgált az itt szerzett tapasztalat későbbi pályájához?

Kutatóvá válásomhoz elsősorban a szüleim járultak hozzá. Édesanyám minden alkalmat megragadott ahhoz, hogy megmagyarázza a növények életét, a természeti jelenségek okait. Édesapám a napi társadalmi élet okait magyarázta és felhívta a figyelmet a cselekedeteink várható következményeire. A világ megismeréséhez jelentősen hozzájárult a szüleim könyvszekrényében található Sztrókai Kálmán „A természet titkai nyomában” és „A kis mérnök” című könyveinek olvasása.

A vegyész-mérnöki pályát már azért választottam, hogy jobban megértsem a világot átható kémiai folyamatok okát és következményeit. Úgy érzem, hogy a diplomamunkám készítése során váltam kutatóvá. Diplomamunkámat Gál Sándor tanár úrnál végeztem, aki életével példázta a munka szeretetét és az emberek tiszteletét, így mellette könnyű volt számomra a szülői házban és az egyházi iskolában szerzett „*imádkozzál és dolgozzál*” elv gyakorlati megvalósítása.

Első munkahelyemen, a Gyógyszerkutató Intézetben megtapasztalhattam egy nagy szervezet működését, végzett diplomásként megtanultam, hogy mit jelent egy hierarchikus rendszerben dolgozni, hogyan kell a beosztottjaimat irányítani és a vezetőm utasításai szerint dolgozni. Itt is szerencsém volt, mert az Analitikai Laboratóriumban Mizsei Antal úr csodálatos példamutató vezető volt, aki a feladatok elvégzése mellett biztosította a teljes kutatói szabadságot. Számomra nagyon nagy öröm volt, hogy a vezetőm elősegítette, hogy a legújabb, modern analitikai kémiai elveket és módszereket továbbképző tanfolyamokon elsajátíthassam.

Három évi analitikai laboratóriumi munka után Láng Tibor igazgatóhelyettes felkért arra, hogy alakítsam ki és vezessem az Intézet tudományos titkárságát. Nagyon nagy örömmel végeztem ezt a tudományszervezési munkát, amelynek során nagyon sok embert és intézményt ismerhettem meg. Itt tanulhattam meg azt is, hogy hogyan kell „bánni” a vezetőkkel, a magas beosztású emberekkel. A Gyógyszerkutató Intézetben szerzett tapasztalataim nagyon sokat segítettek további pályafutásom során.

2. Mi készítette a második diploma megszerzésére? Miért éppen az ELTE alkalmazott matematika szakát választotta? Az itt nyert ismereteket hogyan kapcsolta össze korábbi vegyipari ismereteivel, milyen lépések vezettek az MTA SZTAKI-ba, és milyen eredményt hozott a két területen szerzett ismeret? Kérem, beszéljen részletesebben kutatási tevékenységéről.

A vegyész mérnöki tanulmányaim elvégzése során rádöbbenem arra, hogy a világ megismeréséhez nem elegendő a kémiai folyamatok megismerése, és ezt a felismerést a Gyógyszerkutató Intézetben eltöltött évek még inkább igazolták. A világ jobb megismerése érdekében érdeklődni kezdtem a filozófia és a matematika iránt. Sajnos azonban a 60-as évek politikai légköre kizárta a filozófia megismerését, ugyanis a könyvtárakban az újabb nyugati filozófiai munkákhoz nem lehetett hozzájutni, hanem csak azok cáfolatához. Úgy éreztem, hogy a világ jobb megismeréséhez feltétlenül szükséges a matematika megismerése és alkalmazása, és ezért szereztem meg az ELTE-n az okleveles alkalmazott matematikus diplomát.

A matematika alkalmazását már a Gyógyszerkutató Intézetben elkezdtem, Prékopa András tanítványaként kidolgoztam a kutatás-tervezés matematikai modelljét, számelméleti alapon meghatároztam adott összegképlethez tartozó lehetséges szerkezeti képletek számát.

A Gyógyszerkutató Intézetben a Tudományos Titkárság vezetése mellett azonban nem maradt elég időm és lehetőségem a kutatásra, ezért a SZTAKI-ba kértem a felvételemet.

Míg a korábbi munkahelyemen csak egyedül kutattam, az MTA SZTAKI Folytonos Folyamatok Irányítása Osztályon Pallai Iván vezetésével egy magas színvonalú, igen jó kutató közösség tagja lehettem. Kutatási területünk a vegyipari folyamatok matematikai modellezése és irányítása volt. A kutatás során itt is teljes kutatói szabadságot kaptam, de a jó kutatói közösség egyben nagyon jó segítő, irányító is volt.

A SZTAKI-ban sokféle kutatást végeztünk a vegyipari folyamatok modellezése és irányítása területén. A kutatási témák legtöbbször konkrét ipari probléma megoldása volt. Az én szűkebb kutatási területem a diszkrét dinamikus programozás vegyipari alkalmazásai voltak, amelyben az elméleti eredményeket széleskörűen tudtam az iparban alkalmazni.

Pályafutásom meghatározó tényezője volt a Magyar Tudományos Akadémia számos Munkabizottságában, Bizottságában, továbbá a különböző szakmai társadalmi szervezetben végzett munka. Ennek során nagyon sok kiváló kutatót és jellemes embert ismerhettem meg, akik közül kiemelem Benedek Pál akadémikust, aki példaképem volt abban, ahogy a természeti jelenségek vizsgálatában csodálatosan alkalmazta az általánosítás, az

elvonatkoztatás, a matematikai modellezés szemléletét. Ebben a szakmai körben építettem ki a kapcsolatot a rendszerelméleten alapuló veszprémi vegyészmérnöki iskolával.

Tudományos gondolkodásom alapját képezi a matematikai rendszerelmélet általános irányításelméleti modellje, amelynek egyik fontos képviselője a külföldre távozott Kálmán Rudolf. A hazai felsőoktatást és a hazai tudományos gondolkodást jelentősen elősegítette volna és még ma is elősegítené, ha a matematikai rendszerelmélet lényegét mindenhol, nem csak a műszaki területen, hanem a humán, társadalmi szakokon is oktatnák. De a matematika, a matematikai irányításelmélet területéről más példát is mondhatok: az élet minden területén, még a nevelés területén is alkalmazni kellene például R.Bellman optimalitási elvét, amely köznap értelemben azt mondja ki, hogy nem a múlton kell rágódnunk, hanem mindig a pillanatnyi állapotot elfogadva kell a kitűzött célt optimálisan elérnünk.

3. Továbblepve térben és időben: a kutatási tevékenység folytatása. Milyen gyakorlati és elméleti kérdésekkel foglalkozott a BME Analitikai Kémiai Tanszéke és az MTA kutatócsoport? Mi volt a személyes szerepe és melyek voltak az eredményei ezen a területen? Milyen alkalmazást nyertek az analitikai kémiai következtetések más szakterületeken?

A kutatás mellett sokat foglalkoztam oktatással is, már a pályafutásom elején is a kutatási témáimat és elért eredményeimet több mérnöktovábbképző tanfolyamon oktattam. A Budapesti Műszaki Egyetemre elsősorban azért pályáztam, hogy a kutatás mellett a megszerzett ismereteimet oktathassam is.

Az Analitikai Kémiai Tanszéken az MTA Matematikai és Számítástechnikai Kutatócsoportot vezettem. Értékes fiatal munkatársaimmal széleskörű kutatást folytattunk a rendszerelmélet, a jel tudomány (szemiotika), az információelmélet, az alakfelismerés és a matematikai statisztika analitikai kémiai alkalmazhatóságának a feltárása területén.

Legfontosabb kutatási területünk a matematikai és számítástechnikai módszerek analitikai kémiai alkalmazásai voltak. E témakörben fő kutatási témám a biometria analógiájára kibontakozó *kemometria* értelmezése és jellemzése volt, amelyben hatékonyan bekapcsolódtunk a nemzetközi munkába is.

Fontos kutatási és oktatási területünk volt az analitikai kémiai mérési eredmények matematikai modellezése és matematikai statisztikai jellemzése. (Sajnálatos, hogy a mérési eredmények matematikai statisztikai jellemzése területen mind a mai napig, nemzetközi szinten sem alkalmazzák megfelelően a matematikai statisztikai módszereket.)

Pungor Ernő irányításával jelentősen hozzájárultunk a hazai analitikai műszer fejlesztéshez, kutatócsoportom dolgozta ki a Labor-MIM kromatográf integrátor, a MOM Q-derivatográf adatfeldolgozó számítógépes rendszerét.

Nagyon érdekes és sikeres kutatási területünk volt az alakfelismerés, ezen belül az ellenőrzött osztályozás módszereinek és alkalmazásainak a kutatása. Juricskai Istvánnal nemzetközileg is elismert új, hatékony módszert dolgoztunk ki. Kutató csoportommal az alakfelismerő módszereket széles körben alkalmaztuk, többek között a daganatos betegségek diagnosztizálásában, hamis húskészítmények, hamis alkoholos italok felismerésében és vegyipari termékek minősítésében.

Alapvető kutatási témám volt a különböző analitikai kémiai mérési módszerek egységes leírása: bebizonyítottam, hogy minden analitikai kémiai módszer esetén az analitikai kémiai mérési eredmények az analitikai jelek kémiai összetevők által súlyozott keverékeloszlása, így a kémiai összetevők a keverékeloszlás felbontásával (dekonvolúciójával) kaphatók meg. Ezzel kapcsolatban megállapítottam azt is, hogy az analitikai következtetések általában csak hihető, nem bizonyító következtetések.

Az analitikai kémiai következtetésekhez hasonlóan, az orvosi diagnosztikai következtetések is általában nem bizonyító, hanem csak hihető következtetések. Rendkívül fontos lenne ezeket az eredményeket mind a közvetett mérések, mind a diagnózisok felállítása területén széles körben oktatni és alkalmazni. (Úgy vélem, hogy ezek az eredmények jelentősek, de alig terjedtek el. Sajnálatos módon általánosságban megállapítható, hogy a tudomány doktora címért sikeresen megvédett értekezések eredményeinek az elterjesztésével, alkalmazásával szinte senki sem foglalkozik.)

Ehhez a kutatási témához kapcsolódik annak a felismerése is, hogy széles körben el kellene terjeszteni Hársing László tudományos következtetések és tudományos érvelés módszertanát, talán ezek segítségével hatékonyabban lehetne a tudományos vitákat lefolytatni.

4. Milyen új nehézségeket vetett fel a kutatásból, oktatásból a gyárak világába való átmenet? Tapasztalatok és eredmények a Kőbányai Gyógyszergyárban végzett munka során. Milyen többletet adott ez a más jellegű munka? Ismereteiben gazdagodott ezáltal?

Kutatási pályafutásom során mindig nagy hangsúlyt helyeztem az ipar igényeinek a megismerésére és ha lehet, akkor a kielégítésére, a kutatási eredmények ipari alkalmazásaira. Ezért is fogadtam örömmel azt a felkérést, hogy vállaljam el az akkori legnagyobb hazai gyógyszergyár, a Kőbányai Gyógyszergyár minőségügyi vezetői tisztségét. Az új feladatot azért is vállaltam el szívesen, mert éveken keresztül nagyon idegesített a sokak által hangoztatott megbélyegzés, hogy az egyetemi oktatóknak milyen könnyű az oktatás, bezzeg az iparban mennyivel nehezebb az élet. Úgy érzem, hogy sikerült bebizonyítanom, hogy nem kell több tehetség az ipari feladatok megoldásához, mint a lelkiismeretesen végzett kutatómunkához.

Gyógyszeripari felkérésem elfogadását és az ottani munkámat megkönnyítette, hogy már korábban is szoros kapcsolatom volt az Országos Gyógyszerészeti Intézettel, korábban már a Magyar Gyógyszerkönyv társszerzőjének is felkértek. Az OGYI vezetése elismerte gyógyszeripari szakmai tudásomat, ezért megkaptam a gyár minőségügyi vezetéséhez szükséges meghatalmazott személy rangot.

A gyárban is szerencsém volt, helyettesem, Hoznekné Mónika igaz emberségével, széleskörű gyári tapasztalataival, segítőkészségével nagyon nagy támaszom volt. A gyár minőségügyi kollektívája is nagyon jó volt, ottani munkámat örömmel végeztem.

Korábbi pályafutásom során csak kisebb szervezeteket irányítottam, a gyárban új kihívást jelentett a minőségügyben dolgozó több mint kétszáz dolgozó irányítása. Bevallom, hogy a gyárban töltött két év számomra kevés volt ahhoz, hogy megítélhessem, hogy mennyire tudtam hatékonyan irányítani ezt a hierarchikus szervezetet.

Fontos, szomorú tapasztalat volt ugyanakkor az is, hogy a gyár egyes részlegeinek eltérő érdeke csökkentette az együttműködés és ezáltal a gyár működésének hatékonyságát.

Újabb váltás

5. Oktatás, oktatásszervezés. Új szakok, tantárgyak bevezetése Veszprémben, Debrecenben stb. A minőségügy oktatása. Az alapoktól, a rendszerépítésen keresztül (gyakorlati példák) kísérlet a minőség tudomány felépítésére. A minőség fogalmának kiterjesztése és kapcsolata más tudományokkal. Járjuk körül ezt a témakört.

Egy-két évvel a végzés után már tanfolyamokat tartottam. 1974 óta folyamatosan oktatok, az általam kidolgozott és oktatott tárgyak felsorolása külön tanulmányt igényelne. A Műegyetemen sok tantárgyat dolgoztam ki és oktattam, például *Matematikai és számítástechnikai módszerek alkalmazása az analitikai kémiában*, *Kemometriai módszerek a műszeres analitikai kémiában*, *A mérési eredmények matematikai statisztikai jellemzése*, stb.

1994-ben meghívtak a Veszprémi Egyetemre, ahol egyrészt informatikai tárgyakat, másrészt minőségügyi tárgyakat dolgoztam ki és oktattam. Az informatikai tárgyak közül említést érdemel a *Bevezetés az ismerettudományba*, a *Vállalati információs rendszerek*. Minőségügyi tárgyakat több nappali szakon is oktattam.

A Veszprémi Egyetemen különleges oktatási feladatokat is kaptam. Kidolgoztam például a színháztörténeti szak számára a jeltudományt is tartalmazó informatikai oktatást. Nagy megtiszteltetés volt a számomra, hogy Szigethy Gábor távozása után egy-két évig én oktathattam a *Gondolkodó magyarok - etika és politika* tárgyat.

A Veszprémi Egyetemen Kovács Zoltán professzorral együtt kidolgoztuk a minőségügyi szakmérnök-képzés rendszerét. A minőségügyi ismeretek mély elsajátítása érdekében a szakmérnök képzés tananyagaként mintegy húsz(!) minőségügyi tárgy kidolgozását és oktatását végeztük és részben még ma is végzünk. Fontosabb tantárgyaink a *Minőség és a minőségügy értelmezése*, a *Makró minőségügy*, a *Vállalati minőségmenedzsment rendszer modellek*, a *Szolgáltatások minőségbiztosítása*, stb.

A minőségügyi szakmérnök képzésben a Veszprémi Egyetemen kívül sok más szakember is részt vett. A minőségügyi szakmérnök képzés kialakításában és működtetésében nagyon nagy segítséget jelentett az ún. TDQM pályázat elnyerése, amelynek keretében az ország szinte minden részéből mintegy 200 (!) minőségügyi szakember bevonásával 27 minőségügyi könyvet szerkesztettünk és ebből 17 kötet meg is jelent.

A minőségügyi szakmérnök képzést országos szinten folytattuk, így Veszprém mellett Szombathelyen, Szegeden, Budapesten és Szolnokon is oktattunk.

Debrecenben több éven át külső oktatóként részt vettem az élelmiszer minőségbiztosítás oktatásában. Nyugdíjas egyetemi tanárként 2000-ben még meghívtak főállásban Debrecenben egyetemi tanárnak, ahol három évet töltöttem, feladatom a minőségügy oktatásán kívül a *Természeti Erőforrások* Tanszék megalapítása és vezetése volt.

Több éve részt veszek a Semmelweis Orvostudomány Egyetemen a gyógyszerész szakképzésben a minőségbiztosítás oktatásában.

A minőségügy oktatása mellett több minőségügyi szakember barátom, különösen Kovács Károly és Parányi György közreműködésével kidolgoztuk a minőségügy tudományos megalapozását szolgáló *minőségstudomány* alapjait. Véleményünk szerint a minőségügy a társadalmi-szakmai tudományok (socio-technical sciences) egyik önálló tudománya, önálló fogalomrendszerrel és állításrendszerrel.

Fontos eredménynek tekintjük, hogy a hagyományos (szabadpiaci kapitalista) minőségügy fogalmának általánosításával értelmeztük az egyén életminősége mellett a helyi közösség, a társadalmi minőség és a fenntartható élet minőségének a fogalmát is.

6. A kutatási, oktatási és fejlesztő munka során milyen tudományos fokozatokat szerzett? Az Ön munkásságában van-e egyensúly a befektetett munka, az elért eredmények és a kapott elismerések között?

Számomra mind az oktatás, mind a kutatás örömteli tevékenység. Számomra az oktatásban a legnagyobb elismerést a hallgatók csillogó, hálás szeme jelenti és a kutatás eredménye önmagában örömet okoz. Alapelvem, hogy *Isten látja munkámat és nekem ez elég...*

Persze az önértékeléshez célszerű, ha az ember megméretteti magát. Pályafutásom során sokféle tanfolyamon vettem részt, sokféle vizsgát tettem, sokféle képesítést szereztem. 1975-ben megszereztem a *kémiai tudomány kandidátusa* címet és 1988-ban a *kémiai tudomány doktora* címet.

7. Közéleti tevékenysége időben és jelentőségében szinte párhuzamosan kísérté szakmai munkáját. Milyen eredményei voltak OMFB elnökhelyettesi munkája során? Hogyan tudott közreműködni a minőségügyi szervezetek megalakítása, átalakítása munkájában? A jelenlegi MTESZ-elnöki feladatai közéleti tevékenysége koronájának tekinthető-e?

Talán édesapám demokratikus szemléletéből, talán a világnézetemből, talán az egyéniségemből következően már diák koromban is többféle közéleti feladatot láttam el.

Pályafutásom során számos akadémiai bizottságnak, munkabizottságnak és sokféle szakmai társadalmi szervezetnek voltam tagja, illetve vezetője. Örömmel szerveztem összejöveteleket, tudományos vitákat. (Nagy szomorúságomra ma már igazi, az érdekektől mentes, igazságot kereső szakmai vitát alig tapasztalok!)

A rendszerváltáskor az OMFB elnökhelyetteseként örömmel segítettem a különböző, korábban állami szervezetnek társadalmi szervezetté alakítását, így például az EOQ MNB átalakítását és a Magyar Szabványügyi Hivatal köztestületté alakítását és a Nemzeti Akkreditáló Testület mint köztestület megalakítását. A kibontakozó demokrácia jeleként örömmel segítettem a Magyar Minőségügyi Társaság és az ISO 9000 Fórum megalakítását.

2010 őszén több, azonos értékrendet képviselő, a közjót szolgáló barátom felkért arra, hogy vállaljam el a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének (MTESZ) elnöki feladatait. Kérésüknek eleget tettem, de ezt a kérdéstől eltérően nem tekintettem a „közéleti tevékenységem koronájának”.

Ez a tisztség nagyon sok örömmel járt, nagyon sok rendkívül értelmes, nagyon rendes embert ismertem meg, közülük többen igaz barátimmá váltak. A MTESZ elnökeként nagyon sok intézményt megismerhettem, nagyon sok szervezet munkájába betekintést nyerhettem, nagyon sokféle embert ismerhettem meg. Nagy öröm arra gondolni, hogy a mai öldöklő, pénzhajhász világban is sokan vannak, akik érdek nélkül, önzetlenül képesek a közjót szolgálni.

A MTESZ az elmúlt mintegy 6-8 éve nagyon nehéz gazdasági helyzetbe került. A szervezetet irányító Szövetségi Tanács működését nagyon megnehezíti, hogy a döntéseket sok esetben az egyéni érdekek, személyes érzelmek vezérlik. Reméljük, hogy lesz annyi önzetlen, a műszaki értelmiség jövőjét szem előtt tartó lelkiismeretes szakember, hogy a Szövetség megújítása megvalósuljon. Számomra nagyon szomorú tanulság, hogy a mai értékvesztett, ellentétekbe feszülő, gazdasági válságba süllyedt világban szinte lehetetlen a mintegy 50-70 ezer műszaki szakember képviselése, összetartása.

8. Kérem, foglalja össze röviden publikációs tevékenységét.

Pályafutásom során elsődleges célom a tudományos ismereteim, tudományos eredményeim széleskörű hazai elterjesztése, a hazai tudományos élet segítése volt. A hazai tudományos élet tragédiájának tartom, hogy ma a publikálás egyetlen célja a publikációk számának növelése, olyan publikációk készítése, amelyeknek magas az „impakt-faktora”, így a hazai tudományos élet segítése, az ismeretek magyar nyelven történő terjesztése csak önkéntes, el nem ismert hobbi!

A matematikai tárgyú publikációm minőségét abban mértem, hogy Prékopa András jónak tartotta, az analitikai kémiai publikációimat Pungor Ernő vagy Inczedy János jónak tartotta, nemzetközi szinten a vegyészmérnöki munkáimat Himmelblau professzor, a kemometriai munkáimat Kowalski professzor jónak tartotta. (A nemzetközi publikálástól elvette a kedvemet az a tapasztalat, hogy a cikkek impakt-faktoros folyóiratokban történő megjelenésének sok esetben elsősorban nem szellemi érték, hanem a kapcsolati tőke kell.)

Számszerűen 8 könyvet, 22 könyvrészletet írtam, általában mindig közösségben, társszerzőkkel. 2 jegyzetet és 4 jegyzetrészt készítettem, a tudományos közleményeim száma mintegy 150, (régebben figyeltem csak a hivatkozásokat, amely kb 300 lehet), mintegy 600 konferencia előadást tartottam. Az összes eddig oktatott hallgatóim száma 10000 felett van, a témavezetéssel készült szakdolgozatok, diplomadolgozatok száma talán közel 300.

9. Végül egy-két zárómondat a pályafutásának összefoglalásaként.

Végül engedje meg, hogy hadd hangsúlyozzam azt, hogy a pályafutásom fentiekben összefoglalt eredményei nem egyszerűen az én eredményeim. Igyekeztem az Istentől kapott talentumaimat kamatoztatni, igyekeztem a szüleim, lelki atyáim, tanárain, barátaim tanácsait megfogadni. Köszönöm a családomnak, munkatársaimnak és a szakmai közösségeknek a segítségét, együttműködését. Köszönöm ezt az interjút is.